



Toets flora en fauna Heikampseweg 28 De Mortel

Datum : 3 maart 2015
Projectnummer : 15-0042
Opdrachtgever : De heer H.F.G. van Venrooij
Renseweg 22
5425 PE De Mortel

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de voorgenomen ontwikkeling op de locatie Heikampseweg 28 te De Mortel is het noodzakelijk een toetsing aan de Flora- en faunawet uit te voeren. De voorgenomen ontwikkeling betreft de splitsing van de boerderij. Ten behoeve van de planologische procedure is het nodig te onderzoeken of er beschermde planten en/of dieren op de locatie aanwezig zijn en op welke wijze de ontwikkeling hierop effect heeft.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de Flora- en faunawet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de Flora- en faunawet wordt gehandeld.

2 Wettelijk kader

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden in twee wetten geregeld. Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 en in het beleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Deze toets flora en fauna is gericht op soortbescherming. Vanwege de ligging van het plangebied en de lokale aard van de voorgenomen plannen is gebiedsbescherming niet van toepassing. De Natuurbeschermingswet en het beleid voor de EHS worden daarom buiten beschouwing gelaten.

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De bescherming van soorten is geregeld middels een aantal verbodsbepalingen. In dit geval zijn vooral artikel 8 tot en met 12 van belang.

Artikel 8: Het is verboden beschermde planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (op de huismuis, de bruine rat en de zwarte rat na), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig in de wet zijn aangewezen. Alle beschermde soorten, met uitzondering van de vogels, staan in de tabellen 1, 2 en 3 van de Flora- en faunawet.

Tabel 1: Algemene soorten

Dit betreft soorten waarvoor in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.

Tabel 2: Overige soorten

Dit betreft zeldzame en veelal bedreigde soorten. Voor deze soorten wordt in het geval van bestendig beheer en onderhoud, bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling verleend voor de verbodsbepalingen artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet, mits de activiteiten uitgevoerd worden op basis van een door de minister van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode. Wanneer geen gedragscode wordt gevolgd, is bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig.

Tabel 3: Strikt beschermde soorten

Onder deze tabel vallen onder andere de soorten die beschermd zijn volgens de Europese Habitatrichtlijn. Voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor deze soorten geen vrijstelling, hiervoor moet dus een ontheffing aangevraagd worden.

Vogels en hun nesten mogen tijdens het broeden niet worden verstoord. Daarnaast bestaat er een lijst van het ministerie van EZ waarop de vogels zijn opgenomen waarvan het nest jaarrond beschermd is.

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

3 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied bestaat uit een boerderij en een verwilderde siertuin. De boerderij is reeds minimaal 6 jaar onbewoond (mond. mededeling opdrachtgever). Het plangebied ligt aan de Heikampseweg 28 in De Mortel, net buiten de bebouwde kom.

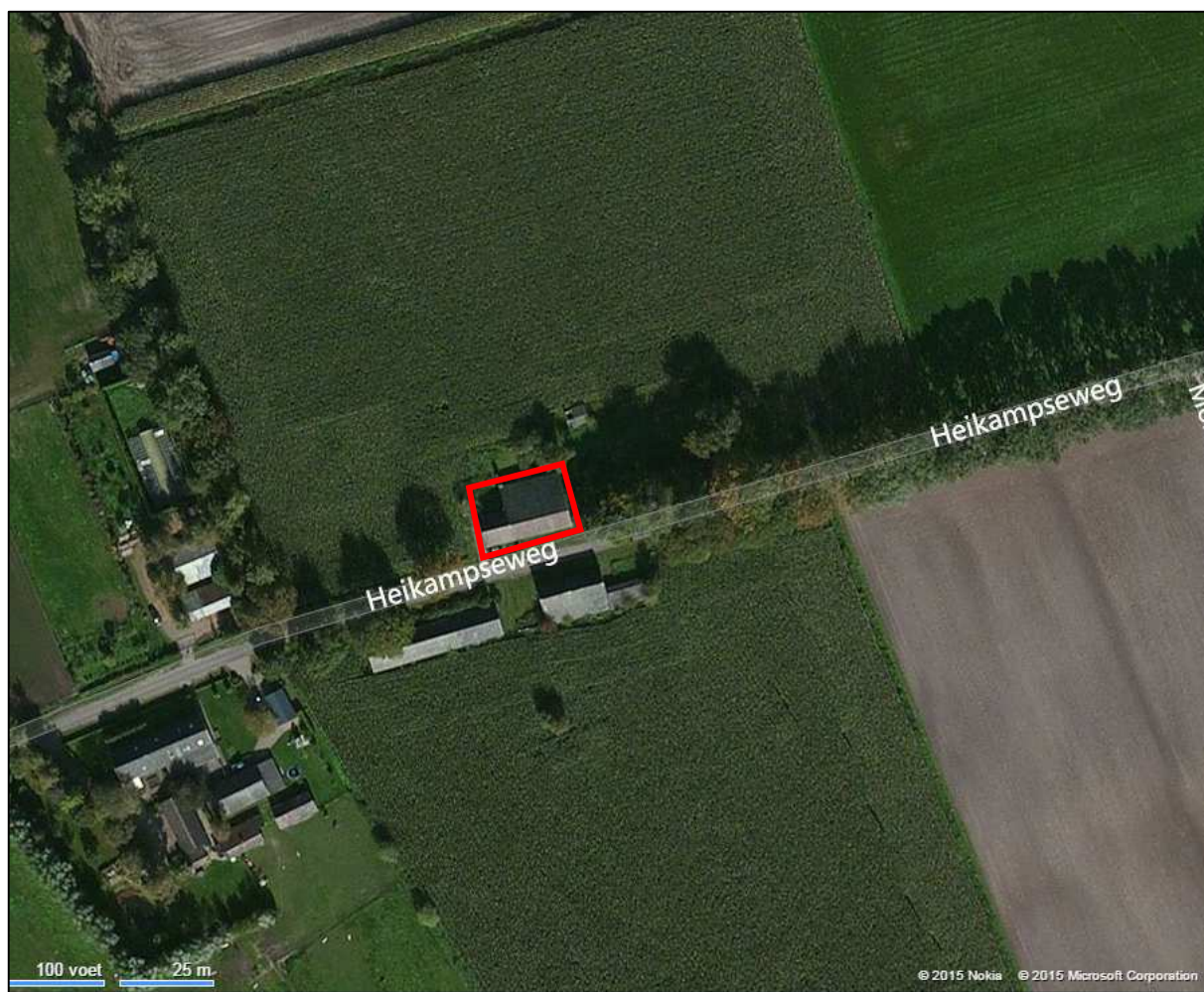
In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 2 is de huidige situatie te zien. Op pagina 4 en 5 staan enkele foto's van het plangebied.

De voorgenomen ontwikkeling bestaat uit het wijzigen van het bestemmingsplan in verband met het splitsen van de boerderij in twee woningen.

In de toekomst zal de boerderij waarschijnlijk verbouwd worden.



Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) (bron: Bing Maps)



Figuur 2. Plangebied (rood omlijnd) (bron: Bing Maps)



Foto 1. Voorzijde boerderij



Foto 2. Voorzijde boerderij, rechts stalgedeelte



Foto 3. Voormalige stal, achterzijde boerderij



Foto 4. Zijaanzicht voormalige stal aan achterzijde boerderij



Foto 5. Stalgedeelte boerderij



Foto 6. Dak boerderij

4 Natuurwaarden

In het kader van deze toets flora en fauna heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden. Aan de hand van bekende verspreidingsgegevens uit onder andere verspreidingsatlassen is bepaald welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn alle op de locatie aanwezige biotopen opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde plant- en diersoorten. Op basis van expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen.

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 3 maart 2015 in de ochtend. De weersomstandigheden waren als volgt: droog, licht bewolkt en circa 5 °C.

4.1 Flora

Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene plantensoorten en tuinplanten aangetroffen rondom de boerderij. Er zijn geen beschermde (muur)planten aangetroffen in het plangebied. Vanwege de kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van beschermde plantensoorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.2 Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON en de verspreidingskaarten in het boek 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) komen kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle FFtabel 1), Alpenwatersalamander (FFtabel 2), vinpootsalamander, heikikker en poelkikker (alle FFtabel 3) in de omgeving van het plangebied voor.

Doordat in het plangebied oppervlaktewater ontbreekt, is er geen voortplantingshabitat aanwezig voor amfibieën. Hierdoor is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de meer watergebonden soorten vinpootsalamander, Alpenwatersalamander, kleine watersalamander, bastaardkikker en poelkikker in het plangebied voorkomen.

De heikikker is een cultuurvliedende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing (Creemers et al., 2009). Het voorkomen van de heikikker in het plangebied is derhalve redelijkerwijs uitgesloten.

Het plangebied kan wel functioneren als landhabitat voor algemene soorten amfibieën uit FFtabel 1, zoals gewone pad en bruine kikker. Deze soorten kunnen landhabitat vinden in de siertuin rondom de boerderij.

De voorgenomen ontwikkeling (bestemmingsplanwijziging) heeft geen negatief effect op de mogelijk voorkomende beschermde soorten amfibieën van FFtabel 1. Het in de toekomst verbouwen van de boerderij heeft mogelijk wel een effect op amfibieën van FFtabel 1. Het mogelijk vóórkomen van deze soorten in de omgeving van het plangebied staat een bestemmingsplanwijziging en een eventuele toekomstige verbouwing echter niet in de weg, aangezien voor de soorten van FFtabel 1 een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet geldt.

4.3 Vogels

Algemeen voorkomende vogelsoorten kunnen broedgelegenheid vinden in de bomen en struiken rondom de boerderij. Voor deze soorten is het plangebied tevens geschikt als foerageergebied. Tijdens het veldbezoek zijn enkele algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied, waaronder merel en zwarte kraai.

De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben ten aanzien van broedgelegenheid en foerageergebied. Dit blijft in het plangebied en de directe omgeving in voldoende mate aanwezig. Gedurende het broedseizoen zijn vogels strikt beschermd. Wanneer bomen en struiken worden verwijderd/gesnoeid als vogels aan het broeden zijn, zal dit tot verstoring leiden. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Tijdens het veldbezoek zijn in de ruime omgeving van het plangebied geen huismussen waargenomen. Gezien de periode van het jaar en de tijd van het onderzoek (ongeveer anderhalf uur na zonsopkomst) en de goede weersomstandigheden, hadden eventueel aanwezige huismussen te horen moeten zijn. Vanwege het ontbreken van waarnemingen kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat huismussen in het plangebied nestplekken hebben.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied kerkuil en steenuil zijn waargenomen. In het plangebied zijn geen (sporen) van vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van vogels waarvan het nest jaarrond beschermd is, zoals kerk- en steenuil.

4.4 Zoogdieren

De boerderij en de spouwmuren ervan functioneren als (onderdeel van het) leefgebied van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1, zoals huisspitsmuis en andere algemene muizensoorten. Er zijn tijdens het veldbezoek in het gebouw op verschillende plaatsen muizenkeutels

aangetroffen. De voorgenomen ontwikkeling (bestemmingsplanwijziging) heeft geen negatieve effecten tot gevolg hebben voor deze soorten. Toekomstige verbouwingswerkzaamheden in de boerderij hebben mogelijk wel een negatief effect op zoogdiersoorten van FFtabel 1. De (mogelijke) aanwezigheid van zoogdiersoorten van FFtabel 1 staat een bestemmingsplanwijziging en de verbouwing van de boerderij echter niet in de weg. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt namelijk een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren aangetroffen. Gezien de kenmerken en het gebruik van het plangebied en de directe omgeving, kan het voorkomen van grondgebonden zoogdieren uit FFtabel 2 en 3 redelijkerwijs worden uitgesloten.

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, franjestaart, baardvleermuis en watervleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de ruimere omgeving van het plangebied. Het woongedeelte van de boerderij biedt vanwege de aanwezigheid van een spouwmuur, aftimmering van de dakconstructie en de aanwezigheid van loodslabben op het dak mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Het schuurgedeelte van de boerderij heeft een dergelijke bouwkundige constructie en verkeerd in een mate open en tochtige staat dat verblijfplaatsen van vleermuizen redelijkerwijs zijn uit te sluiten. De mogelijke aanwezigheid van vleermuizen in het gebouw staat de planologische splitsing van de boerderij in twee woningen niet in de weg. Indien vleermuizen aanwezig zijn, is het verkrijgen van een ontheffing van de Flora- en faunawet mogelijk, op basis van een uitgebreid nader vleermuisonderzoek, uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol. Voorafgaand aan het verbouwen van de boerderij dient een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Om de Omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen, dient nader onderzoek naar vleermuizen te worden uitgevoerd om de aan- of afwezigheid van vleermuizen te kunnen vaststellen.

4.5 Overige soortgroepen

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het plangebied en de directe omgeving daarvan geschikte biotopen ontbreken voor beschermde soorten amfibieën, reptielen, dagvlinders, libellen, vissen, mieren en kevers. Het voorkomen van beschermde soorten uit deze soortgroepen kan daarom worden uitgesloten.

5 Conclusie

In het plangebied komen mogelijk beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet. Tabel 1 op de volgende pagina geeft een samenvatting van de conclusies.

Het plangebied wordt mogelijk gebruikt als (onderdeel van het) leefgebied door algemeen voorkomende soorten amfibieën, grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen ontwikkeling (wijziging bestemmingsplan) heeft geen negatieve effecten op deze soorten. Toekomstige verbouwingswerkzaamheden in de boerderij hebben mogelijk wel een negatief effect op soorten van FFtabel 1. De (mogelijke) aanwezigheid van soorten van FFtabel 1 staat een bestemmingsplanwijziging en de verbouwing van de boerderij echter niet in de weg. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt namelijk een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet.

De bomen en struiken rondom de woning vormen broedgelegenheid en foerageergebied voor algemeen voorkomende vogelsoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van broed- en foerageergebied. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te rooien/snoeien worden negatieve effecten ten aanzien van broedende vogels voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Aangezien geen waarnemingen van huismussen zijn gedaan in de ruimere omgeving van het plangebied binnen 2 uur na zonsopkomst en onder goede weersomstandigheden, kan het voorkomen van huismussen in het plangebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

Het is op basis van het uitgevoerde onderzoek niet uit te sluiten dat vleermuizen een vaste verblijfplaats hebben in de boerderij. De mogelijk in het plangebied voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd. De mogelijke aanwezigheid van vleermuizen in het gebouw staat de planologische splitsing van de boerderij in twee woningen niet in de weg. Indien vleermuizen aanwezig zijn, is het verkrijgen van een ontheffing van de Flora- en faunawet mogelijk, op basis van een uitgebreid nader vleermuisonderzoek, uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol.

Voorafgaand aan een eventuele verbouwen van de boerderij dient een Omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Om de Omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen, dient nader onderzoek naar vleermuizen te worden uitgevoerd om de aan- of afwezigheid van vleermuizen te kunnen vaststellen.

Tabel 1. Samenvatting conclusie

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect voorgenomen plannen?	Ontheffing noodzakelijk?	Maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Nee	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leefgebied	Nee	Nee, algehele vrijstelling	-
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Broedgebied	Nee	Niet voor het aanpassen van het planologisch splitsen van de boerderij	
Vleermuizen	FFtabel 3	Verblijfplaats (woongedeelte boerderij)	Nee	Niet voor het aanpassen van het planologisch splitsen van de boerderij	-

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.telmee.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.ravon.nl